

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ, ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Т. О. Доманська, студентка

З. Я. Шацька, к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах глобалізації та циклічності кризових явищ у світовій економіці будь-яка політика держави будується диференційовано в регіональному аспекті. Проте держава зіткнулась з великою кількістю суперечностей, які виникають саме на регіональному рівні. Таким чином регіональна політика та регіональний інноваційний розвиток набувають особливого статусу провідника економічних державних реформ. Існує певний розрив між практичним втіленням інноваційного розвитку економіки регіонів країни та науковим забезпеченням цих процесів.

Сучасна економічна теорія інноваційної розвитку ґрунтується на наступних методологічних принципах: наукові розробки та інновації є головним фактором економічної динаміки; знання грають відучу роль в економічному розвитку країни.

Галузева спеціалізація та рівень розвитку регіонів України обумовлюють темпи їх інноваційного розвитку. В Україні виділяють 8 регіонів за географічним, етнографічним факторами та ступенем розвитку промисловості. До індустріально розвинених регіонів відносяться наступні області України: Донецька, Луганська (Донецький регіон); Полтавська, Сумська та Харківська (Східний регіон); Дніпропетровська, Запорізька, Кіровоградська (Придніпровський район). До індустріально-аграрних регіонів відносяться: Миколаївська, Одеська, Херсонська та м. Київ. До аграрних регіонів з низьким рівнем промислового виробництва відносяться: Подільський регіон; Поліський регіон.

В Східному, Донецькому та Придніпровському регіонах переважає важка промисловість (галузі спеціалізації: вугільна, хімічна промисловості, чорна та кольорова металургія, машинобудування, електроенергетика). Спеціалізацію

Причорноморського регіону склали: машинобудування, металообробка, морський транспорт та портове господарство, легка та харчові промисловості, сільське та курортне господарства. У Карпатському, Подільському і Центральному регіонах отримали розвиток лісова, деревообробна та целюлозно-паперова промисловості, паливна, хімічна, харчова, легка промисловості та сільське господарство. Сумарна частка продукції промислового виробництва Донецької, Дніпропетровської, Харківської, Запорізької, Луганської, Полтавської областей та м. Києва становить понад 60% від загальнодержавного обсягу промислової продукції. Питома вага Волинської, Закарпатської, Кіровоградської, Тернопільської, Херсонської, Чернівецької областей не досягає 1,0% від загального-промислового виробництва по країні. Механізм державного регулювання інвестиційних процесів, згідно чинного законодавства, ґрунтується на проведенні послідовної їх децентралізації. Одним із вагомих факторів розвитку регіонів України є інвестиції в основний капітал. Аналіз динаміки інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування за 2005-2011 рр. надає можливість зробити наступні висновки: за цей період загальний обсяг інвестицій збільшився на 61,84 %; найбільший приріст інвестицій відбувся за рахунок збільшення обсягу коштів населення на індивідуальне будівництво (3,24 рази). Основним джерелом інвестицій в основний капітал в усіх регіонах України залишаються власні кошти підприємств, обсяг який в 2010 р. склав 55,7% від загального обсягу інвестицій. Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну в 2011 р. становив 44,86 млрд. дол. США, в порівнянні з 1996 р. він і збільшився в 49,9 рази та склав 873 дол. Значні обсяги іноземних інвестицій направлено на розвиток підприємств промисловості (23% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україні).

Інноваційний процес розгортається повільно, та без належного механізму управління. Суттєве відставання в інноваційній площині становить загрозу економічній безпеці як регіонам так і як країні в цілому. За рівнем інноваційної

діяльності Київ залишається лідером серед регіонів України. За кількістю технопарків, розташованих на території регіонів, також лідирує Київ.

На стан економічної безпеки регіону впливають багато зовнішніх та внутрішніх факторів. Вони як перешкоджають, так і сприяють забезпеченню безпеки. Проте неправильне або несвочасне регулювання дії чинників безпеки може викликати зміну їх станів, внаслідок чого вони набувають дестабілізуючу властивість із високим ступенем невизначеності, що розглядається як загроза економічної безпеки. Завдяки постійному моніторингу стану економічної безпеки регіону система державного управління здатна гнучко реагувати на економічні, соціальні та політичні умови як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, які постійно змінюються.

Отже, необхідність управління економічною безпекою обумовлена потребою недопущення переростання чинників у загрозу безпеки, запобігання кризовим ситуаціям, гарантія стабільного рівня об'єкту безпеки, мінімізації можливих економічних збитків. Забезпечення економічної безпеки регіону повинно передбачати: класифікацію дестабілізуючих чинників безпеки і контроль над ними; ідентифікацію загрози внаслідок втрати контролю над чинником; розробка та виконання заходів щодо подолання загроз.

Якість системи управління економічною безпекою регіону забезпечується ефективністю ухвалення управлінських рішень, що враховують систему взаємних економічних інтересів, як господарюючих суб'єктів, так і регіональних органів управління. Управління економічною безпекою з боку держави більшою мірою визначає функція регулювання, що розглядається як цілеспрямований вплив органів влади на основні економічні параметри для досягнення балансу – стійкого розвитку економіки й інтересів суб'єктів господарювання та суспільства, а також комплекс управлінських дій щодо нейтралізації виявлених загроз і виходу з зони небезпеки. Регулюючі заходи та механізми розробляються одночасно з прогнозами соціально-економічного розвитку, реалізуються в програмі забезпечення економічної безпеки і стійкого розвитку об'єктів безпеки.